

незалежності, економіка нашої держави почала зростати, але до певного періоду; по-друге – хотілося б відмітити те, що в деякій мірі «байдужість» до наукового розвитку авіаційних технологій, спричинили певну деградацію науково-авіаційної сфери країни; по-третє – корупціонерство яке досить швидко почало розвиватись після 2000-го року, спричинило низку проблем по відбудові та удосконалення механічної техніки, що потягнуло за собою низький рівень якості вихідних продуктів країни.

Література

1. Григорак М. Ю. Глобальна логістика і перспективи розвитку повітряного транспорту / М. Ю. Григорак, О. Й. Косарев // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: Зб.наук.праць. – Вип.10. – 2008.
2. Дараганова Н. В. Правове регулювання діяльності екіпажу повітряного судна України: навч. посіб. / Н. В. Дараганова. – К., 2009. – 96 с.

УДК 347:656.7:656.025 (043.2)

Фіщук В. С., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Оніщенко О. В., к.ю.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕВІЗНИКА ЗА ПОРУШЕННЯ СТРОКІВ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Повітряні перевезення вантажів здійснюються на підставі договору. Однак, в Цивільному кодексі України дається лише загальне визначення договору перевезення вантажу, а Повітряний кодекс України взагалі не закріплює визначення договору перевезення вантажу повітряним транспортом. Безлюдько І. О. обґрунтовує визначення даного договору як такого, за яким одна сторона (повітряний перевізник) зобов'язується доставити повітряним шляхом довірений їй другою стороною (вантажовідправником або замовником) вантаж до аеропорту призначення у встановлені у договорі строки та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а замовник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату [1; с. 4]. Вважаємо, що запропоноване визначення заслуговує на увагу.

Юридична відповідальність як одна із форм соціальної відповідальності, закріпленої у законодавстві, полягає в забезпечуваному державою юридичному обов'язку правопорушника пізнати примусового позбавлення певних цінностей, що йому належать [2; с. 117].

Спираючись на загальне поняття «юридичної відповідальності», можна сформулювати поняття «відповідальність авіаперевізника за договором перевезення вантажу» як застосування до авіаперевізника юридично значущих впливів у разі недотриманням перевізником своїх зобов'язань, що виникають із договору перевезення вантажу і вимог нормативних актів у сфері здійснення перевезень.

Відповідальність перевізника при здійсненні повітряних перевезень регулюється відповідно до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Повітряного кодексу України, Наказу Державної служби з нагляду за забезпеченням безпеки авіації «Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів», інших нормативних актів та загальних положень про правила перевезення та надання послуг. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом, як і в інших договірних відносинах, також є джерелом правового регулювання повітряних перевезень [3; с. 159].

Цивільний кодекс України посідає центральне місце у регулюванні відносин вантажного перевезення, тому всі норми, які містяться в інших законодавчих і нормативних актах, зокрема, норми Господарського і Повітряного кодексів України мають йому відповідати, завинятком тих випадків, коли Цивільним кодексом України передбачено можливість врегулювання перевізних відносин законом по-іншому. Керуючись нормами українського законодавства, можна виокремити наступні види відповідальності авіаперевізника за договором перевезення вантажу:

Відповідальність за прострочення у доставці. Згідно ст. 923 Цивільного кодексу України у разі прострочення доставки вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати іншій стороні збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором, транспортними кодексами (статутами) [4]. Стаття 314 Господарського кодексу України встановлює, що перевізник звільняється від відповідальності за прострочення в доставці вантажу, якщо прострочення сталося не з його вини. Розмір штрафів, що стягуються з перевізників за прострочення в доставці вантажу, визначається відповідно до закону [5].

Відповідальність за ненадання транспортного засобу. Однак перевізник вантажу звільняється від відповідальності, якщо ненадання транспортного засобу сталося не з його вини, зокрема в разі припинення (обмеження) перевезення вантажу в певних напрямках, встановленого у випадках і в порядку, передбачених транспортними кодексами (статутами) [4].

Відповідальність за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу. Перевізник відповідає за збереження вантажу з моменту прийняття його до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти й усунення яких від нього не залежало. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти в розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини [4]. Господарський кодекс України передбачає розміри відповідальності за шкоду, заподіяну при перевезенні вантажу:

а) у разі втрати або нестачі вантажу – у розмірі вартості вантажу, який втрачено або якого не вистачає;

б) у разі пошкодження вантажу – у розмірі суми, на яку зменшилася його вартість;

в) у разі втрати вантажу, зданого до перевезення з оголошенням його цінності, – у розмірі оголошеної цінності, якщо не буде доведено, що вона нижча за дійсну вартість вантажу [5].

Отже, відповідальність авіаперевізника за договором перевезення вантажу потребує подальшого законодавчого вдосконалення в частині закріплення в Цивільному та Повітряному кодексах України повної відповідальності перевізника, підстав звільнення його від відповідальності за втрату, нестачу чи пошкодження вантажу. Приєднання України до Монреальської конвенції також вимагає внесення змін до Правил повітряних перевезень вантажів з метою забезпечення необхідної модернізації в ряді ключових напрямів, що пов'язані з перевезенням пасажирів і вантажу повітряним транспортом.

Література

1. Безлюдько І. О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним законодавством України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. О. Безлюдько; Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – 20 с.
2. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави / П. М. Рабінович. – Х.: Консум, 2002. – 160 с.
3. Щербина В. С. Господарське право: підручник / В. С. Щербина. – 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.